

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.9.22.
SWD(2020) 184 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM
A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA
amely a következő dokumentumot kíséri

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

**a munkájuk során rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatoknak
kitett munkavállalók védelméről szóló 2004/37/EK irányelv módosításáról**

{COM(2020) 571 final} - {SEC(2020) 302 final} - {SWD(2020) 183 final}

Vezetői összefoglaló
A munkájuk során rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelméről szóló 2004/37/EK irányelv módosításáról szóló irányelvjavaslatra vonatkozó hatásvizsgálat
A. A fellépés szükségessége
Miért? Milyen problémát kell megoldani?
A munkavállalók rákkeltő és mutagén anyagoknak való expozíciója fokozott veszélyt jelent a munkavállalók egészségére. Az EU-OSHA¹ szerint az Unióban az éves foglalkozási eredetű halálozások 52 %-a rákos megbetegedésekhez kötődik. Ezért a Bizottság folytatja a rákkeltő anyagokról és mutagénekről szóló irányelv (CMD)² naprakésszé tételét, javaslatot téve egy negyedik, további foglalkozási expozíciós határértékeket (OEL-ek) tartalmazó tételre. Ez összhangban áll a CMD-vel, amely úgy rendelkezik, hogy az OEL-eket az összes olyan rákkeltő és mutagén anyagra meg kell állapítani, amely esetében ez a rendelkezésre álló információk alapján lehetséges. Több mint 1 millió uniós munkavállaló van kitéve jelenleg az e kezdeményezés tárgyát képező három anyagnak, nevezetesen az akrilnitrilnek, a nikkelvegyületeknek és a benzolnak. Uniós szintű fellépés hiányában az ennek a három anyagnak való munkahelyi expozíció a következő 60 évben közel 2000 rákos és egyéb, munkával összefüggő megbetegedést eredményezne.
Mi a kezdeményezés várható eredménye?
E kezdeményezés általános fő célkitűzése egyrészt a munkavállalóknak az egészségük és a biztonságuk magas szintű védelméhez fűződő jogának a megerősítése, másrészt a munkával összefüggő rákos megbetegedések miatti halálozás és az e három anyag által okozott egyéb egészségi problémák megelőzése. Ennek az általános célkitűzésnek a támogatása érdekében e kezdeményezés három speciális célkitűzést fog elérni: • a rákkeltő és mutagén anyagokkal kapcsolatos munkahelyi expozíció elleni védelem további fejlesztése uniós szinten; • az uniós jogszabályi keret hatékonyságának fokozása annak a tudományos szakismereten alapuló korszerűsítése révén; • tisztább helyzet teremtése, a végrehajtás és az előmozdítás megkönnyítése, a gazdasági szereplők kiegyenlítettebb versenyfeltételeinek kialakítása révén uniós szintű minimumkövetelmények elfogadásával.
Milyen többletértéket képvisel az uniós szintű fellépés?
Azáltal, hogy a CMD-ben új vagy felülvizsgált OEL-eket határoznak meg, hasonló minimális védelmi szintet lehet majd biztosítani a munkavállalók számára szerte az Unióban. Uniós OEL-ek hiányában – például a nikkelvegyületek és az akrilnitril esetében – egyes tagállamok nem állapítottak meg nemzeti szinten OEL-eket vagy nagyon eltérő szinteket fogadtak el, ami nagy mértékű eltérésekhez vezetett a munkavállalók ezen anyagoknak való kitétsége elleni védelem terén. A benzol esetében bár létezik uniós OEL, a munkavállalók védelme változó, mivel egyes tagállamok alacsonyabb szintű nemzeti OEL-t fogadtak el. Amellett, hogy hasonló szintű minimális védelmet fog biztosítani az EU-ban, e kezdeményezés tisztább helyzetet teremt majd és javítja a szabályozást, elősegíti a gazdasági szereplők kiegyenlítettebb versenyfeltételeinek a kialakítását azon ágazatokban, amelyekben ezeket az anyagokat használják, valamint lehetővé teszi, hogy ugyanazt a munkát fölöslegesen kétszer végezzék el, mivel nem lesz már szükség arra, hogy a tagállamok saját tudományos vizsgálatokat folytassanak OEL-ek megállapítása céljából.

B. Megoldások
Milyen jogalkotási és nem jogalkotási szakpolitikai alternatívák merültek fel? Van-e előnyben részesített megoldás? Miért?

¹ EU-OSHA (2017), A munkahelyi balesetek és betegségek költségeinek nemzetközi összehasonlítása, elérhető itt: <https://osha.europa.eu/en/publications/international-comparison-cost-work-related-accidents-and-illnesses/view>

² Az Európai Parlament és a Tanács 2004/37/EK irányelve (2004. április 29.) a munkájuk során rákkeltő anyagokkal és mutagénekkel kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelméről. Elérhető a következő címen: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32004L0037>

Számos lehetőséget elvetettek, mivel aránytalannak vagy kevésbé hatékonyak voltak tekinthetők a kezdeményezés célkitűzéseinek elérése szempontjából: ezek között szerepelt például a rákkeltő vegyi anyagok munkahelyi használatának a tilalma, piac alapú eszközök (támogatások, adókedvezmények stb.), ipari önszabályozás és iránymutatásokat tartalmazó dokumentumok.

Az új vagy felülvizsgált OEL-eknek a CMD-ben való megállapítását tartották a legmegfelelőbb opciónak. Több OEL-forgatókönyvet is megvizsgáltak, ideértve a háromoldalú munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi tanácsadó bizottság (ACSH) által jóváhagyott OEL-eket is, amelyek figyelembe veszik a tudományos ajánlásokat, valamint a társadalmi-gazdasági és megvalósíthatósági kérdéseket. A munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi tanácsadó bizottság a kormány, a munkaadók és a munkavállalók képviselőiből áll. A munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi tanácsadó bizottság által jóváhagyott OEL-eken túl minden egyes anyag esetében egy alacsonyabb és egy magasabb határértéket megállapító forgatókönyvet is figyelembe vettek.

Egy alapos hatásvizsgálat alapján a munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi tanácsadó bizottság által javasolt OEL-eket választották ki előnyben részesített lehetőségként, mivel ezek számítanak a legjobb forgatókönyvnek az eredményesség, a hatékonyság, és az összhang szempontjából. Ezekről a lehetőségekről úgy vélik, hogy azok kiegészítik az egyes anyagokra vonatkozóan már meglévő REACH-intézkedéseket.

Ki melyik lehetőséget támogatja?

A két szakaszból álló hivatalos konzultáció keretében a szociális partnerek támogatják azon anyagok listáját, amelyekre a CMD negyedik módosítása ki fog terjedni.

A kormányoknak, a munkaadóknak és a munkavállalóknak a munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi tanácsadó bizottságban képviselői az összes preferált opciót támogatják, beleértve a három anyaggal összefüggésben a munkaadókra nehezedő technikai vagy gazdasági kihívások enyhítését szolgáló átmeneti időszakokat is.

C. Az előnyben részesített lehetőség hatásai

Melyek az előnyben részesített lehetőség (ha nincs ilyen, akkor a fontosabb lehetőségek) előnyei?

A három anyagra vonatkozó előnyben részesített lehetőségekből eredő fő előnyök közé tartozik a több mint 1 000 000 munkavállaló védelméhez való hozzájárulás azáltal, hogy az elkövetkező 60 évben több mint 1 700, munkával összefüggő, többek között rákos megbetegedés lesz megelőzhető. A foglalkozási megbetegedések csökkenése többek között azt eredményezi majd, hogy kevesebbet szenvednek a munkavállalók és családjaik, a munkában töltött életük pedig hosszabb, minőségibb és produktívabb lesz.

Az előnyben részesített alternatívák az üzletre is jótékonyan fognak hatni, a hiányzások, a termelés kiesés és a biztosítási kifizetések csökkenése révén, közel 7 millió EUR-nyi megtakarítást jelentve az elkövetkező 60 év távlatában. A vállalatok becsült üzleti hasznok között néhány előny, mint például a jogszabályok átláthatóságának javulása, még nem is szerepel. A hatóságok számára ezek a preferált opciók szintén előnyökkel járnak majd, mivel csökkenni fognak többek között az egészségügyi ellátás költségei. A hatóságok számszerűsített nyeresége hozzávetőleg 5 millió EUR lesz az elkövetkező 60 évben.

Ezeket a gazdasági és szociális előnyöket túl a benzol esetében előnyben részesített lehetőség következményeként csökkenni fog bizonyos ágazatokban az illékony vagy diffúz kibocsátás, ami pozitívan hat majd a környezetre. Az akrilnitril és a nikkelvegyületek esetében előnyben részesített lehetőségek egyáltalán nem, vagy csak nagyon korlátozottan járhatnak környezeti hatásokkal.

Milyen költségekkel jár az előnyben részesített lehetőség (ha nincs ilyen, akkor milyen költségekkel járnak a fontosabb lehetőségek)?

A vállalatoknak beruházásokat kell eszközölniük annak érdekében, hogy megfeleljenek az előnyben részesített lehetőségeknek, valamint további forrásokat kell fordítaniuk az expozíció monitorozására, ami működési költségekkel jár majd. Becslések szerint e kiadások az elkövetkező 60 évben elérhetik a 14 milliárd EUR-t. Mindazonáltal ezeknek a költségeknek a vállalatok többsége esetében fenntarthatóknak kell lenniük, az árbevételükhöz viszonyítva. Ezenfelül az előnyben részesített lehetőségekbe átmeneti intézkedéseket is belefoglaltak a munkaadókra nehezedő kihívások enyhítése, valamint a munkahelyek elvesztésének megelőzése érdekében.

Bár a vállalkozások dönthetnek úgy, hogy bizonyos nagyon különleges esetekben áthárítsák a költségeket, a fogyasztói árakra ez csekély vagy semmiféle hatással nem lesz.

A hatóságoknak pénzt kell befektetniük ezeknek az előnyben részesített lehetőségeknek a saját jogszabályaikba való átültetésekor. Az átültetés becsült költsége elérheti a 2,5 millió EUR-t.

Hogyan érinti a fellépés a vállalkozásokat, köztük a kis- és középvállalkozásokat és a mikrovállalkozásokat?

Az előnyben részesített lehetőségek működési költségekkel járnak majd a vállalatok számára, amelyeknek nagyságuktól függetlenül kiegészítő védelmi intézkedéseket kell majd foganatosítaniuk. Mindazonáltal az éves forgalommal összehasonlítva e beruházások várhatóan fenntarthatóak lesznek a három anyag tekintetében.

Míg az akrilnitrilt használó vállalatok főként nagyvállalatok, a nikkelvegyületekkel és a benzollal foglalkozó érintett iparágak nagy részét a kkv-k teszik ki. Az e kezdeményezésben figyelembe vett valamennyi anyag esetében a kkv-k részéről szükséges beruházások a kkv-k forgalmának csak kis részét fogják kitenni az elkövetkező 60 évben. A nikkelvegyületek használatában érintett kkv-knek csak nagyon kis része szembesülhet majd nehézségekkel az előnyben részesített lehetőségeknek való megfelelés során. Ezért a kihívások mérséklése érdekében valamennyi anyag esetében átmeneti időszakokat iktattak be az előnyben részesített lehetőségekbe.

Jelentős lesz-e a tagállamok költségvetésére és közigazgatására gyakorolt hatás?

A végrehajtási hatóságok igazgatási és végrehajtási költségeket könnyvelhetnek el. Nem várhatók azonban jelentős költségek. A választott lehetőség a megbetegedések megelőzése révén várhatóan hozzájárul a tagállamok társadalombiztosítási és egészségügyi rendszerei pénzügyi veszteségeinek mérsékléséhez. A hatóságok nyeresége (majdnem 5 millió EUR) várhatóan magasabb lesz, mint a költségek (közel 2,5 millió EUR).

Lesznek-e egyéb jelentős hatások?

Az előnyben részesített lehetőségek csökkenteni fogják a tagállamok közötti különbségeket, ami elősegíti majd az egyenlő versenyfeltételeket és tovább javítja a belső piac működését. Ezek az előnyben részesített lehetőségek pozitív hatással lesznek az alapvető jogokra is, különös tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájának 2. cikkére (az élethez való jog) és 31. cikkére (a munkavállalók egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó tisztességes és igazságos munkafeltételek).

D. További lépések

Mikor kerül sor a szakpolitikai fellépés felülvizsgálatára?

A rákkeltő anyagokról és mutagénekről szóló felülvizsgált irányelv hatékonyságát az EU munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi irányelvek értékelésekor mérik fel, a 89/391/EGK irányelv 17a. cikkének megfelelően. Az átültetési időszakot követően ajánlott elvégezni a következő releváns értékelést.